

Amerika očita Rusiji neprijateljstvo!

Jugoslavija svari Bolgarijo, naj se čuva

Francozi dobili informacije o zbiranju nemških čet v šestih središčih ob črti, ki se razteza od Severnega morja do italijanske meje. Vojaški poveljniki sklepajo iz obnovljenih vojnih aktivnosti, da se Nemci pripravljajo na veliko ofenzivo na zapadni fronti. Sovjetska vlada zagovarja izročitev ameriškega parnika nacijem

WASHINGTON, D. C., 29. okt. — Ameriški tajnik Hull je včeraj objavil, da je sovjetska vlada poslala v Moskvo poveljniki, ki so jih poslali v Moskvo, da bi se s sovjetskimi poveljniki posvetovali o nemških četah, ki se zbirajo v šestih središčih ob črti, ki se razteza od Severnega morja do italijanske meje. Hull je dejal, da je to zelo neprijetno, da se Nemci pripravljajo na veliko ofenzivo na zapadni fronti. Sovjetska vlada zagovarja izročitev ameriškega parnika nacijem.

WASHINGTON, D. C., 29. okt. — Ameriški premier Konstantin Arden je včeraj štiri ure končal s sovjetskimi poveljniki, ki so jih poslali v Moskvo, da bi se s sovjetskimi poveljniki posvetovali o nemških četah, ki se zbirajo v šestih središčih ob črti, ki se razteza od Severnega morja do italijanske meje. Hull je dejal, da je to zelo neprijetno, da se Nemci pripravljajo na veliko ofenzivo na zapadni fronti. Sovjetska vlada zagovarja izročitev ameriškega parnika nacijem.

WASHINGTON, D. C., 29. okt. — Ameriški premier Konstantin Arden je včeraj štiri ure končal s sovjetskimi poveljniki, ki so jih poslali v Moskvo, da bi se s sovjetskimi poveljniki posvetovali o nemških četah, ki se zbirajo v šestih središčih ob črti, ki se razteza od Severnega morja do italijanske meje. Hull je dejal, da je to zelo neprijetno, da se Nemci pripravljajo na veliko ofenzivo na zapadni fronti. Sovjetska vlada zagovarja izročitev ameriškega parnika nacijem.

WASHINGTON, D. C., 29. okt. — Ameriški premier Konstantin Arden je včeraj štiri ure končal s sovjetskimi poveljniki, ki so jih poslali v Moskvo, da bi se s sovjetskimi poveljniki posvetovali o nemških četah, ki se zbirajo v šestih središčih ob črti, ki se razteza od Severnega morja do italijanske meje. Hull je dejal, da je to zelo neprijetno, da se Nemci pripravljajo na veliko ofenzivo na zapadni fronti. Sovjetska vlada zagovarja izročitev ameriškega parnika nacijem.

WASHINGTON, D. C., 29. okt. — Ameriški premier Konstantin Arden je včeraj štiri ure končal s sovjetskimi poveljniki, ki so jih poslali v Moskvo, da bi se s sovjetskimi poveljniki posvetovali o nemških četah, ki se zbirajo v šestih središčih ob črti, ki se razteza od Severnega morja do italijanske meje. Hull je dejal, da je to zelo neprijetno, da se Nemci pripravljajo na veliko ofenzivo na zapadni fronti. Sovjetska vlada zagovarja izročitev ameriškega parnika nacijem.

WASHINGTON, D. C., 29. okt. — Ameriški premier Konstantin Arden je včeraj štiri ure končal s sovjetskimi poveljniki, ki so jih poslali v Moskvo, da bi se s sovjetskimi poveljniki posvetovali o nemških četah, ki se zbirajo v šestih središčih ob črti, ki se razteza od Severnega morja do italijanske meje. Hull je dejal, da je to zelo neprijetno, da se Nemci pripravljajo na veliko ofenzivo na zapadni fronti. Sovjetska vlada zagovarja izročitev ameriškega parnika nacijem.

WASHINGTON, D. C., 29. okt. — Ameriški premier Konstantin Arden je včeraj štiri ure končal s sovjetskimi poveljniki, ki so jih poslali v Moskvo, da bi se s sovjetskimi poveljniki posvetovali o nemških četah, ki se zbirajo v šestih središčih ob črti, ki se razteza od Severnega morja do italijanske meje. Hull je dejal, da je to zelo neprijetno, da se Nemci pripravljajo na veliko ofenzivo na zapadni fronti. Sovjetska vlada zagovarja izročitev ameriškega parnika nacijem.

WASHINGTON, D. C., 29. okt. — Ameriški premier Konstantin Arden je včeraj štiri ure končal s sovjetskimi poveljniki, ki so jih poslali v Moskvo, da bi se s sovjetskimi poveljniki posvetovali o nemških četah, ki se zbirajo v šestih središčih ob črti, ki se razteza od Severnega morja do italijanske meje. Hull je dejal, da je to zelo neprijetno, da se Nemci pripravljajo na veliko ofenzivo na zapadni fronti. Sovjetska vlada zagovarja izročitev ameriškega parnika nacijem.

Angleži ustavili italijanski parnik

Vlada se ni odgovorila na rusko noto

Rim, 28. okt. — Sem je prišlo poročilo, da je angleška oblast za kontrolo kontributanta ustavila italijanski parnik Saturnia, ki je bil na poti iz New Yorka v Neapelj. Na krovu tega parnika se nahaja žena Williama Philipasa, ameriškega poslanika v Rimu, ki se je po kratkih počitnicah v Ameriki vrnila v Italijo.

Parnik je bil odveden v Gibraltar v svojo preiskavo. Tam se nahaja več drugih parnikov, katere so ustavili Angleži. Na italijanskem parniku se nahaja velik tovor olja, ki bi ga lahko dobila Nemčija.

London, 28. okt. — Vlada se ni odgovorila na ruski protest in izjavo, da ne priznava angleških določb glede kontributnega blaga. Neka avtoriteta o mednarodnem pravu je le označila protest za "fantastičen". Uradni krogi pravijo, da je Anglija osvojila sistem glede kontributnega blaga, ki sliči onemu, katerega so priznale vse zavezniške države v zadnji svetovni vojni, med temi tudi Rusija. Sovjetski protest je potisnil ponovno v ospredje vprašanje, kako daleč zavezovalna država lahko gre v kampanji, da ustavi transportacijo blaga sovražniku, ne da bi kršila pravice nevtralnih držav.

Kaj blokada pomeni v sedanji vojni, je razvidno iz poročila, katerega je R. H. Cross, minister vojne ekonomije, predložil parlamentu. V poročilu je rečeno, da so Angleži zasegli v prvih šestih tednih vojne 338,000 ton kontributnega blaga, ki je bilo namenjeno Nemčiji. V zadnjih desetih dneh so angleške ladje ustavile 128 parnikov in jih preiskale. Anglija smatra za kontributno blago tudi živež, krmo in obleko.

Krvave bitke med Čehi in naciji

Stiri osebe ubite v Pragi

Praga, 29. okt. — Stiri osebe so bile ubite in veliko število ranjenih v bitki med Nemci in Čehi, ko so slednji proslavljali 21-letnico ustanovitve bivše češkoslovaške republike. Republika je bila strta v zadnjem marcu, ko je Hitler razglasil protektorat nad Čeko in Moravsko.

Strelnjanje se je slišalo v več krajih Prage. Šele okrog polnoči so se demonstracije polegile. Policija je zastražila glavni del mesta in ga izolirala. Dasi so bitke pričele zgodaj zjutraj, so bila poročila o strelnjanju objavljena šele sinoči. Ta pravijo, da je bilo več tisoč Čehov aretiranih.

Glavno pozorišče bitk je bil trg Sv. Venceslava. Čehi so v demonstracijah vzklikali: "Mi hočemo svobodo! Naj živi češkoslovaška republika!" in "Proč z Nemci!"

Izgredi v Zagrebu; univerza zaprta

Belgrad, 29. okt. — Dne 25. t. m. so v Zagrebu izbruhnili veliki dajski izgredi, pri katerih je bilo več oseb ranjenih. Policija je takoj zaprla zagrebško univerzo. Preiskava je odkrila na univerzi tajno propagandistično pisarno, iz katere so hujšači širili letake med vojaštvom in uničevali disciplino v armadi. Krogi jugoslovaške vlade so zaradi tega razmer na Hrvaškem silno nezadovoljni, čeprav se hrvaški voditelji izgovarjajo, da se je Hrvaška težko privaditi novemu režimu delne avtonomije.

Preiskava prevratnih aktivnosti

Diesov odsek obljubil kooperacijo

Chicago, 28. okt. — Federalna vlada je mobilizirala svoje različne agencije za temeljito preiskavo srebrosrajčnikov, komunistov in drugih grup, ki so obdolžene prevratnih aktivnosti, v Chicago. Instrukcije glede preiskave so prišle od Franka Murphya, načelnika federalnega justičnega departmanta. Distriktni federalni pravdnik William J. Campbell je bil pozvan, naj za vedno takoj predloži federalni veleporeči v svojo akcijo, če bo preiskava dognala, da te grupe kršijo federalne zakone.

Poštni avtoritete in federalni detektivski biro so se podvzele potrebne korake. Diesov kongresni odsek, čigar preiskovalci so že večkrat obiskali Chicago v zadnjih mesecih, je obljubil sodelovanje s federalnimi avtoritetami.

Campbell je že imenoval pomožnega distriktnega pravdnika Martina Warda, načelnika kriminalne divizije federalnega biroja, in Johna M. Kislyja za voditelja preiskave. To se je zgodilo potem, ko je O. J. Rogge, pomožni federalni justični tajnik, konferiral s Campbellom. Rogge se je ustavil v Chicago na svoji poti z zapada v Washington.

Razbitje šip v trgovini Goldblatt Bros. je bilo signal za federalno akcijo proti prevratnim grupam. "Dr." Romer Herman Maertz, načelnik Dearbornskih križarjev, protikomunistične organizacije, in dva druga člana te organizacije so bili aretirani. Vsi so priznali, da so razbili šipe.

Campbell je objavil vsebino telegrama, katerega je prejel od federalnega justičnega tajnika Murphya. "Informiran sem bil o prevratnih aktivnostih srebrosrajčnikov, komunistov in drugih grup", se glasi telegram. "Iz tega razloga vas pozivam, da odredite takojšnjo in temeljito preiskavo."

Belgija pripravljena na boj

Kralj apelira na Ameriko za pomoč

Bruselj, Belgija, 28. okt. — Kralj Leopold je v svojem govoru po radiu dejal, da se bo belgijsko ljudstvo borilo prav tako odločno kakor se je l. 1914, ako bo dežela invadirana, toda z desetkrat večjo silo.

Kralj je dejal, da hoče Belgija ostati nevtralna in želi mir, zaenot pa je apeliral na Ameriko, "naj ji pomaga pri vzdrževanju tega stališča. Pripravljeni smo napeti vse svoje sile, da ohranimo neodvisnost. Nevarnost, lojalna in močna Belgija hoče izpolniti svojo mirovno nalogo. O njej stoji z drugimi nevtralnimi državami kot trdnjava miru. Udi Heinrich Ehrlich in Viktor Alter; v tem času so gotovo že vsi ustreljeni.

V sovjetskih ujetniških taborih na okupiranem ozemlju se nahaja na stotine aktivnih poljskih socialistov, demokratov in unijanskih odbornikov. Vest o teh ujetnikih je prinesel odlični poljski ekonom in socialistični mestni odbornik v Varšavi Orzeć, ki je pravkar pribežal v Kovno. On je tudi povedal, da je sovjetska tajna policija odvedla v sovjetsko Ukrajino poljske socialistične mestne odbornike iz Grodna in Bjalostoka ter večino članov centralnega odbora poljske židovske socialistične stranke. Ko so sovjeti okupirali Vilno, so Stalinovi poveljniki najprej aretirali vse socialistične in druge delavske voditelje in jih odvedli v Rusijo.

Bivši načelnik španskega režima izgnan

Madrid, 28. okt. — Fašistično sodišče je obsodilo v izgnanstvo generala Joseja Mijao, bivšega predsednika lojalistične vlade, in konfisciralo njegovo imetje. Naznanilo o obsodbi je objavilo uradno glasilo Francove vlade. Mijao je s svojo družino pobegnil v Mehiko kmalu potem, ko so bili lojalisti poraženi v civilni vojni. Sodišče je pripočelo vladi, naj odvzame generalu tudi državljanske pravice; zaenot pa je obsodilo njegovo ženo v plačitev vsote \$100,000.

NACLI ZAHTEVAJO KONCESIJE OD ITALIJE

Svobodna trgovina skozi tržaško luko

IZSELITEV NEMCEV IZ JUGOSLAVIJE

Rim, 28. okt. — Nemška trgovska misija v Rimu in Milanu je obvestila Mussolinijevo vlado, da pričakuje od nje, da ji bo dala slične koncesije v Trstu, glavem italijanskem pristanišču ob Jadranskem morju, kakor sta jih imeli Avstrija in Češko-slovaška. Nemčija bi se rada izognila angleško-francoski pomorski blokadi in Trst naj bi bil središče, odkoder bi prihajalo v Nemčijo kontributno blago.

Nemčija zdaj dobiva kontributno blago po Donavskem kanalu, toda ta zamrzne pozimi. To je vzrok, da zahteva koncesije v Trstu, da bo še nadalje dobivala blago iz balkanskih držav. Pogajanja med nemško misijo in Italijani so bila že večkrat pretrgana. To pomeni, da so nastale poteškoče, ki razdvajajo pogajalce. Nemčija že zdaj dolguje Italiji okrog dve milijardi lir, toda pošiljati ji ne more masinerije kot odplačila. Misija je obljubila Italiji, da bo poravnala svoje obveznosti, če bo dobila koncesije v Trstu. V tržaški luki se nahaja 27 nemških parnikov, katere bi naciji izročili Italiji, toda slednja zahteva gotovno, katere Nemčija nima. Italijanski krogi vedo, da ne morejo pričakovati dobika od trgovine z bankrotirano Nemčijo.

Italija je že znižala izvoz blaga v Nemčijo in povečala trgovino z balkanskimi državami in Južno Ameriko. Italijanski sadje, ki je prej šlo v Nemčijo, gre v balkanske države.

Belgrad, 28. okt. — Politika je objavila članek, iz čigar vsebine sklepajo, da uradni krogi niso proti Hitlerjevemu predlogu glede izmenjave članov manjšin med Jugoslavijo in Nemčijo. V Jugoslaviji živi okrog 450,000 Nemcev, v Nemčiji pa okrog 160,000 Jugoslovancev. Članek v Politiki je prvi odgovor Hitlerju, ki je v svojem govoru pred rajstvom predlagal izmenjavo članov narodnostnih manjšin med Nemčijo in drugimi državami.

Izredno zasedanje ruskega parlamenta

Pravda komentira volitve v Ukrajini

Moskva, 28. okt. — Vrhovni sovet (parlament) se bo sestel v izrednem zasedanju 31. oktobra, se glasi naznanilo. Zasedanje je bilo sklicano, da parlament odobri pakete vzajemne vojaške pomoči, katere je sovjetska vlada sklenila s Estonijo, Litvinsko in Latvijo. V zadnjem izrednem zasedanju je parlament ratificiral nenapadno pogodbo z Nemčijo. Vprašanje ruske aneksije poljskih teritorijev bo tudi prišlo na dnevni red.

Pravda, glasilo komunistične stranke, komentira izid plebiscita v poljskih krajih, katere je zasedla ruska armada, kot izraz solidarnosti s sovjetsko vlado in željo po združitvi s Sovjetsko unijo. Sovjetski kandidatje v Ukrajini in Belorusiji so dobili 90 odstotkov vseh oddanih glasov, v enajstih distriktih pa se bodo vršile nove volitve, ker kandidatje niso dobili večine.

Pravda pravi v pojasnilu, zakaj je bilo 10 odstotkov glasov oddanih proti vladi, da je to razumljivo, ker so bile volitve splošne. Volitve so se tudi udeležili veleposelniki, bivši uradniki, tovarnarji, duhovniki in kulaki.

Domače vesti

Komedija Zenitev zabavala čikaško občinstvo

Chicago. — Predstava Gogoljeve komedije Zenitve po klubu št. 1 JSZ v dvorani SNPJ večeraj popoldne je dala precej smeha obilemu občinstvu, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotika.

Iz coloradskih hribov

Grand Junction, Colo. — Pred kratkim je tu umrl John Skala, star 72 let in rojen v Podzemlju v Beli Krajini. V Ameriki je živel čez 50 let in zapuščal ženo in štiri omožene hčere.

Novice iz Pennsylvanije

St. Mary's, Pa. — Peter in Anna Garbic sta pred nekaj dnevi dobila hčerko prvorojenke, kar pomeni, da je mladinski oddelek SNPJ dobil novo članico, kajti oče in mati sta člana društva 581. Mati in dete sta zdrava. Čestitke! — V Johnstownu, Pa., je bil pri delu v premogovniku težko pobil Martin Logar. Kamen mu je zlomil levo nogo in rojak se nahaja v bolnišnici.

Nesreča v Lorainu

Lorain, O. — Mary Kobal se je težko poškodovala pri padcu in skoro bi bila podlegla zastrupljenju krvi. Nahaja se v bolnišnici.

Vesti iz Clevelanda

Cleveland. — Dne 25. oktobra se je pri delu v tovarni ponorel Anton Prime, znani kulturni delavec, ki se udejstvuje pri dramskem zboru Verovšku in pevskem zboru Jadrana. Poškodovan si je levo roko.

Anglija zagovarja rusko akcijo

Chamberlainova vlada snubi Moskvo

London, 28. okt. — Angleška vlada je deloma oprostila rusko udeležbo pri razkosanju poljske države, ko se je pojavil pritisk v obeh zbornicah, naj Anglija in Francija obnovita napore ter pridobita sovjetsko Rusijo na svojo stran.

Lord Halifax, zunanji minister, je izjavil, da je Rusija okupirala vzhodni del Poljske šele potem, "ko je Nemčija udarila. Sledila je le nemškemu zgledu. Nova meja je bila začrtana tako, kot je predlagal angleški delegat na versajski konferenci."

Ko je Halifax govoril v zbornici lordov, je premier Chamberlain naglašal v parlamentu, da je Velika Britanija pobrala rokavice, kateri ji je vrgel Hitlerjev zunanji minister Ribbentrop, in se bo borila do konca, Chamberlain je tudi nedirektno podprl deklaracijo mornaričnega ministra Winston Churchilla, "da je bil ruski pohod na Poljsko potreben za zaščito Rusije."

Halifax je rekel, da je Anglija obljubila pomoč Poljski le proti Nemčiji, "čeprav za Poljske ni nobene razlike zaradi invazije z vzhoda ali zapada, toda to ne pomeni, da Anglija odobrava rusko akcijo. Ta je prišla šele potem, ko je nemška armada invadirala poljsko ozemlje. Če ne bi bilo prve, se Rusija ne bi vmešavala."

Zunanji minister je naznanil študijo načrta glede sklenitve nove trgovske pogodbe z Rusijo. Kljub razglašeni ekonomski solidarnosti med Nemčijo in Rusijo, izgleda, da hoče slednja imeti dobre trgovinske odnose z vsemi državami.

Po govoru zunanjega ministra je lord Listowel predlagal sklenitev sporazuma s sovjetsko vlado. Rekel je, da so obdolžili, da hoče Anglija potegniti Rusijo v vojno, brez vsake podlage. On je dalje priporočal, naj angleška vlada prizna rusko okupacijo vzhodne Poljske, da tako zveri Moskvo, da je njena prijateljica.

NEMČIJA VABI RUSIJO V VOJAŠKO ZVEZO

Naciji napovedujejo razpad imperija

SOVJETSKA MISIJA V BERLINU

Berlin, 28. okt. — Vodilni naciji so uverjeni, da bodo potegnili sovjetsko Rusijo v militarni zvezo in s tem zadali hud udarec Veliki Britaniji in Franciji. Do take zveze bo prišlo, ko se bo vrhovni svet (parlament) sešel v izrednem zasedanju 31. oktobra. Naciji pravijo, da so že dobili zagotovila iz Moskve in načrte glede militarni-čne kooperacije z Rusijo že sestavljajo. Ko bo sklenitev zveze naznanjena, se bo Rusija pridružila kampanji proti Veliki Britaniji in s tem pospešila konec vojne.

Da li je optimizem nacijskih voditeljev upravičen, je še odprto vprašanje. Ena stvar je gotova, kar potrjujejo tudi ruski krogi v Berlinu. Ti so že izjavili, da je bil sporazum glede vojaške kooperacije med Nemčijo in Rusijo že dosežen, čeprav Moskva o tem molči.

"Rusiji se nudi prilika, da dobi velik plen kot rezultat vojaške kooperacije z Nemčijo," pravijo naciji. "To priliko bo prav gotovo izkoristila. Britski imperij se bo razsuli in Rusija bo lahko razstrelila avoj vpliv na Azijo. Ona lahko dobi tudi Dardanele in tako bo dosegla avoj glavni cilj."

Na vprašanje, ali se Nemčija ne boji mogočnega Rusije, naciji odgovarjajo, "da je njihova diplomacija že dokazala, da razume, kako je treba ravnati z njo."

Včeraj je prišla v Berlin sovjetska trgovska misija, ki se je takoj sestala z voditelji vlade in nemških industrij. Misliji na čeluje I. T. Tevosijan, komisar ruske ladjegradniške industrije. Člani te misije bodo potovali po Nemčiji in proučevali industrijske in ekonomske metode.

Italija jači svojo oboroženo silo

Izboljšanje odnošajev z Anglijo

Rim, 28. okt. — Fašistična Italija je proslavila 17-letnico fašističnega pohoda v Rim z vrženjem dodatne vsote \$873,800,000 v oborožitveno tekmo. Vlada je naznanila, da bo potrošila to vsoto za ojačanje svoje oborožene sile na suhem, morju in v zraku. Skupni stroški za ojačanje armade, odkar so fašisti prišli na krmilo Italije, znašajo 133,281,000,000 lir (okrog \$6,644,000,000).

Zdaj je bilo naznanjeno, da sta Italija in Anglija izboljšali trgovinske odnose s podpisom trgovinskega pakta. Ta med drugim določa ustanovitev posebne komisije, ki bo regulirala trgovinske odnose med državama. Uradni krogi so naznanili, da bo Italija kmalu sklenila diplomatski dogovor z Grčijo.

Vlada indijske province resignirala

Bombaj, Indija, 28. okt. — Vlada province Madras je sinoči resignirala v znak protesta proti Veliki Britaniji, ki je naznanila, da vprašanje, ali naj Indija dobi status dominiona, pride na dnevni red potem, ko bo vojna v Evropi končana. Znamenja kažejo, da bodo tej resignaciji sledile nadaljnje v provinciah, kjer so v vladah reprezentirani indijski nacionalisti.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naravnina na Zdravstveno dravstvo (levo) in Kanada
\$6.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; in Chicago
in Cleveland \$7.50 na leto, \$2.50 na pol leta; in Cincinnati
\$6.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cleveland \$7.50 per year,
foreign countries \$9.00 per year.

One year's subscription to the Slovene National Benefit Society
includes a copy of the Slovene National Benefit Society's
yearbook, "The Slovene National Benefit Society" (letnik, po-
vesti, dramske, pomeni, itd.) in vrnijo pošiljatelja le v skladu
z njegovimi pogoji.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communica-
tions and unsolicited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Naslov na vsa korrespondenca s listom

PROSVETA

2627-29 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v objavo na primer (October 31, 1939), poleg valga
listne na naslednji strani, da vam je s tem datumom poteka na-
ročila. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

126

Nepojasnjena zagonetka

Današnja vojna v Evropi — kateri v Ame-
riki očita, da ni nobena vojna, ker se v glav-
nem vrši na morju in deloma v zraku, dočim
se Nemci in Francozi na zapadni fronti le
"praskajo" — traja do malega že dva meseca,
ampak cilj te vojne postaja s strani Anglije in
Francije vedno bolj zagoneten. Z drugimi be-
sedami: jasna mirovna programa ni še
nikjer videti.

Angleški ministrski predsednik Chamber-
lain, znani marelj, je 5. oktobra izjavil, da
sta Anglija in Francija pripravljene skleniti
mir le ob naslednjih pogojih: da pride v Nem-
čiji na krmilo režim, ki bo užival zaupanje v
mednarodni javnosti; da se obnovi Poljska v
celotnem obsegu, kakršna je bila pred 1. sep-
tembrom t. l.; da se obnovi samostojnost in
neodvisnost čehoslovaške republike; kratka,
da se v vsej Evropi zagotovi trajen mir, ki bo
zavaran pred vsako agresivnostjo.

Daladier, predsednik francoske vlade, je
gornje ponovil v istem smislu. Pri tem stoji
stvar do danes.

Medtem — prav za prav ves čas, odkar tra-
ja vojna — pa sta Chamberlain in Daladier
ignorirala kriče dejstvo, znano vsemu svetu
— Stalina.

Vsemu svetu je znano, da sta si Hitler in
Stalin razdelila pomandranje Poljsko in ta raz-
delitev je morala biti rezultat prej sklenjene-
ga dogovora. V smislu vsake poštene logike to
pomeni, da je Stalin prav tako agresiven kot je
Hitler; pomeni, da sta Hitler in Stalin nare-
dila načrt za napad na Poljsko in ta načrt sta
tudi izvedla. Prvi je napadel Hitler in zdrobil
moč poljske armade, nakar je Stalin poslal
svoje čete in okupiral vzhodni dve tretjini
Poljske.

To pa še ni vse. Čim je Stalin zasedel svoj
delež Poljske, je takoj začel agresivno prit-
skati na Estonce, Lete in Litvince, kakor zdaj
agresivno pritiska na Fince. Tri baltičske
državice je Stalin spravil pod svoj "protektor-
at" na isti način, kakor je Hitler lani spravil
Čeha in Slovače pod svoj "protektorat". Zu-
nanja forma Stalinove agresivnosti je malo
drugačna, toda v bistvu je enaka Hitlerjevi.

Vse to se je zgodilo pred nosom vsake svete,
ampak vladi Anglije in Francije tega ne vidi-
ta. Pri njima je še vedno samo Hitler po-
vročitelj vojne, le on je napadalec, dočim pro-
ti Stalinu, ki je enako kriv, ni nobene žal be-
sede iz Londona in Pariza. Vladovalni krogi v Pa-
rizu si celo na samem zvižgajo, da Stalin vrši
"dobro delo" za Francijo, ker "meša štrmo"
Hitlerju.

Kako si naj pošten demokratični svet tol-
mači to zagonetko? Kje je doslednost? Če
je Hitlerjevo početje škodljivo in sovražno de-
mokrati, zakaj ni Stalinovo početje enako
škodljivo in sovražno demokrati?

Chamberlain in Daladier izjavljata, da mora
biti Poljska obnovljena v celotnem obsegu, ka-
kršna je bila pred 1. septembrom. Kako se bo
to zgodilo, če pa danes Stalin drži dve tretjini
Poljske? Ali Chamberlain in Daladier misli-
ta, da bo Stalin prostovoljno izpraznil svoj de-
lež Poljske? Če to mislita, sta velika bedaka
— če pa tega ne mislita in če dobro veda, da bo
treba poleg Hitlerja poraziti tudi Stalina v in-
teresu neodvisne Poljske, čemu tega ne po-
vesta?

Vse to je silno zagonetno. Ako hočeta An-
glija in Francija zagotoviti trajen mir v Evro-
pi, ki bo zavarovan pred vsako agresivnostjo,
tedaj morata računati tudi s Stalinom. Saj
je vendaj jasno, da je Stalin prav tako agres-
iven, imperialističen in nevaren miru demokra-
tičnega sveta, kakor je Hitler. (Mussolini,
Franko in ostala fašistična svojata bi bila prav
tako nevarna, če bi bila tako močna kot sta
Hitler in Stalin.)

Hitler je lahko poražen in njegova diktatura
uničena, toda miru ne bo v Evropi, dokler bo
stal v ozadju Stalin s svojo diktaturo in s svo-
jo špijsko in sabotersko internacionalo po
vseh deželah sveta! Iskreni sinovi demokraci-
je se tega dobro zavedajo povsod — le bur-
bonci, ki se vsiljujejo demokrati, za vodite-
lje, so tako naivni, da mislijo, da bodo izgnali
hudiča z Becebubom.

Zadeva se bo skristalizirala in postavila na
pozitivno in odločno stališče le tedaj, kadar
demokratični elementi Anglije in Francije od-

(Dolje v nadaljnjem koloni.)

Glasovi iz
naselbin

S pola

Minnesota — dežela dolge zi-
me, kratkega poletja in sanjave
pomladi. Bilo v katerikoli letni
dobi je Minnesota zdrava deže-
la, dežela vedno svežega zraka.
Prav prijetno je v poletni sezo-
ni v njenih zelenih gozdocih in
na bregovih številnih jezer. In
20 do 40 stopinj mraza pod nič-
lo slovek veliko lažje prestane
tukaj kakor v meglenih južnih
krajih.

Vsaki kraj ima nekaj prijet-
nega, nekaj, kar ni najti drug-
je. Vsaki kraj ima poleg svojih
lepot tudi svoje težave, da je
svet res del tako zvane "solzne do-
line".

To pišem v bolnišnici St. Ma-
ry's v Duluthu. Nedejja je in
mnoho obiskovalcev. Dasi sem
že naveličan obiskov, sem zju-
traj obiskal tudi jaz bolj znane,
posebno pa Slovence in sploh Ju-
goslovane. Bil sem pri bolniš-
ni postelji Antona Ruparja, očeta
in sina, s farne z Balkana in
Chisholma. Oče trpi na sladkor-
ni bolezn. Povedal mi je, kako
so ga neki mazači zvalili daleč
tja v South Dakoto, toda name-
sto da bi ga ozdravili, so mu bo-
lezen še poslabšali. Njegov sin
Jože pa je imel malo operacijo
in je po nekaj dneh zapustil bol-
nišnico.

Drugi Slovenec, Mihael Vid-
mar iz Mount Irona, Minn., je
dobro ozdravljen zapustil bol-
nišnico. Bil je operiran. Dnevno
obiskujem nekega mladega re-
veža, ki je tukaj že poldrugo le-
to. Iz postelje je bil le toliko,
kolikor so ga bolničarke vozile
v bolniškem stolu, sedaj je pa
že toliko boljši, da z oporami po-
časni hodi. Trpi na kostni jetiki.

Dnevno je tukaj 10 do 20 ope-
racij. Moram povsem nepri-
stransko pripomniti, kar sem
bil tekom svojega potovanja od
morja do morja po bolnišnicah,
ali na obiskih drugih, ne vem za
boljšo kot je ta, pa bilo s sta-
lišča uljudnosti, hrane in sploš-
ne potrebe ali zdravljenja z
najboljšimi zdravniki. Sem kaj
prihaja do 85 zdravnikov, ki i-
majo tedenska posvetovanja za
splošno korist vseh, ki prihaja-
jo v to bolnišnico. Tako sem vi-
del devet zdravnikov pri nekem
rojaku, ki je prišel iz Chishol-
ma s težko vodenično boleznijo.
Vprašan sem bil, ako ima kak-
šen insurenec. Rekel sem, da je
zavaran za dolar dnevne pod-
pore, da je oče več otrok. In
kljub temu, da ni bil bogat, je
dobil najboljšo postrežbo. K nje-
govim posteljic je bil poklican tudi
vrhovni zdravnik.

Vem zopet za rojaka, ki živi
na Elyju vsaj deloma pozdrav-
ljen. V enem letu je imel več
želodčnih operacij. Pred zadnjo
operacijo, po kateri je okreval,
mi je rekel, naj ne povem ženi,
da mora zopet na operacijo. In
ko je nepričakovano prišla žena
z enim otrokom (doma v domu
na kompanijski zemlji jih je pu-
stila še več), mi je jokaje rekla,
ko sem prišel v sobo, zakaj ji
nisem pisal, da mora zopet
na operacijo. Naročila mi je,
naj bom naslednji dan gotovo
poleg zdravnikov, ko ga bodo o-
perirali. Seveda sem ji obljubil.
Na operacijski mizi je bil od 8.
do 11:30. Obiskoval sem ga, ali

še četrty dan po operaciji me
je zopet spoznal. Prosil me je,
naj telefoniram ženi, da pride
k njemu, dasi se boji, kaj bo, ko
ga bo videla v takem stanju. Na-
hajal se je v zelo gorki sobi, ka-
mor navadno denejo bolnike—
pred smrtjo. Deveti dan ga do-
bim, ko je že sedel zunaj sobe.
Začuden sem ga vprašal, kaj
tam počne. Odgovoril mi je, da
so se tudi zdravniki, med njimi
eden iz Rochesterja, šliili z
njim, da ga bodo morali s čol-
nom zapeljati na jezero Superi-
rior in ga potopiti, ker je pri
operaciji ogoljufal smrt. Kadar
grem na obisk na Ely, kjer zo-
pet dela, vedno popijeva doma
napravljeno vino kapljico
njemu in meni na zdravje.

Mnogo slučajev bi lahko opi-
sal, ker ljudje prihajajo dnev-
no iskat si zdravje v bolnišnico
St. Mary's. Rečem, da ni bol-
nišnice z boljšo postrežbo kot je
ta. Tega naj nihče ne smatra za
kakšno reklamo, ampak prizna-
nje komur priznanje. To vedo
tudi mnogi, ki so bili že tukaj.
To pravim iz lastnih izkušenj,
ker se že deseto leto zdravim po
bolnišnicah, in sicer ne samo tu-
kaj, marveč sem bil tudi v mno-
gih drugih krajih od morja do
morja.

K sklepu o tem še tole: Sle-
herni se lahko zavaruje za bol-
niško oskrbo, ker imajo razne
bolnišnice v Minnesoti svojo
zvezo. Posameznik plača 75c na
meseč, za vso družino, ne glede
kako velika je, pa en dolar. Za
časa bolezni, oziroma zdravlje-
nja v bolnišnici plača le polo-
vično ceno. To omenjam zato,
ker to še mnogim ni znano. K
zaključku še tole: Hvala mno-
gim obiskovalcem. Imel sem jih
mnoho v mojih boleznih, zlasti
sedaj v zadnji. Obiskalo me je
tudi več uradnikov slovenskih
organizacij.

Nedavno sem bil gost in ne-
kaj dni tudi spremljevalec zna-
nega pisatelja Louisa Adamiča.
Moja poznanost je od prvih dni,
ko je prišel v Ameriko. Pozna-
je, ko je potoval in bil v voja-
ški službi, sva bila včasih v pi-
sarni zvezi. Nedavno pa sva
skupaj obiskala pristne Indijan-
ce v minnesotski rezervaciji in
kramljala skupaj marsikaj.

Ne more mi iz spomina oni
dan, ko je izbruhnila vojna v
Evropi. Ob 7:30 sem kupil list
Duluth Tribune, ki so ga proda-
jali po cesti kot "ekstra" radi
izbruha vojne. Šel sem do Ada-
miča, ki je bil nastanjen v Two
Harborsu, več milj od Dulutha,
ob jezeru Superiorju. Ob osem
sem bil na mestu in prehitel raz-
nasalce časopisov. Čakajočemu
Adamiču podam Tribuno. Ne
gre mi iz spomina njegov zdi-
hlaj: "Ah, Evropa!" Potem je
vso pot, kakih 75 milj dalje
ob Coos Riverju, kamor je leta
1846 prispel rojak Baraga, za-
mišljeno govoril o vojni. Več o
tem obisku ob koncu leta.

Matija Pogorelec.

Poročilo zastopnika

Sharon, Pa.—Zopet sem na
kratkih počitnicah doma pri za-
kurjeni peči, kjer čitam razne
dopise. Ti so več vredni kakor
vse vojne, vsi Hitlerji, Stalini
in Mussoliniji. O vojni pišejo,

kako se hrabro borijo drug pro-
ti drugemu in da je preprosto
ljudstvo zelo navdušeno za voj-
no. To je verjetno. Navdušeni
je prav tako kakor so navdušeni
zajci in zajke, ki komaj čakajo
jagrov, da jih napadejo. Pa ne
oni zajci in zajke tam nekeje v
Braddocku, ki se norčujejo iz
Sharončanov, toda se ne upajo
k nam v Sharon, da bi videli,
kako izvrstni lovci smo. Če bi
nas zajke videle, bi takoj pod-
legle in še hvalje bi nam bile.

Gospa Zajc bi rada izvedela,
kako je napa z Valentincem
teknila dotična hrana. Gospa
Zajc, vaš recept so nama miš
snedle, ker je bil preveč s polen-
to namazan. Torej ne morem
povedati, kakšen okus je imela
tista jed. Dobrodošle pa nam bi
bile vse Zajke, ker bi se lahko
same miš branile, midva pa bi
vas kratkočasila z raznimi in-
strumenti. Torej le pridite v
Sharon 11. novembra na slavo
35-letnice SNPJ. Frank Barbič
mi je obljubil, da bo svojo mo-
derno harmoniko tako rasta-
nil, da bodo lahko vse zajke z
nama plesale.

Letos je menda prestopno le-
to, ker so me rojaki in rojakinje
začele že v oktobru opominjati
na zajče in svinjake klobase.
To je znak, da si bom moral na-
baviti novo veliko usnjeno tor-
bo. Lani se mi je moja ledrasta
tonistra pretgala v Meadow-
landau. K sreči sem bil blizu
slovenskega trgovca, da mi je
njegova dobra žena za silo za-
krepala kovčeg. Tako sem srečno
prifuriral domov klobase brez
najmanjše škode. Še danes sem
gospa T. hvaležen.

Nedavno sem čital dopis Hele-
ne Robich, tajnice društva 166 v
Prestu. Pravi, da so bili zame
pripravili največje klobaso, to-
da sem jo zamudil. Oh, gospa Ro-
bich, še danes hrepenim po njej,
ker vem, da so v Prestu pravi
mojstri mesenih klobas. Ko je
bila otvoritev Slovenskega do-
ma, sem še jaz pomagal delati
klobase Johnu Demšarju. Bile so
tako dobre, da me je gospa Smre-
kar iz Pittsburgha kar s košaro
poslala ponje. Še danes se mi ce-
de slane po njih.

Tone Klemenčič in Pete Grum
me še danes vabita na zajče
klobase, dasi sploh ne vesta, če
jih bosta kaj nalovila, ker zajci
imajo kratak rep, kakor pravi
star pregovor. Gospa Klemenčič
pa me je povabila naj pridem k
njej na letne počitnice. To pri-
liko bom porabil, ko bosta šla
Tone in Pete na jago. Gospa Kle-
menčič bo ujela največjega pete-
lina in ga oprala, gospa Grum
ima pa groš, pa bomo pilili in jedli
in plesali, da bo veselje. Najeli
bomo posebne natakare, da nas
ne bo delo oviralo na naši zaba-
vi. Tudi gospa May bomo pova-
bili, ker je izvrstna plesalka in
izvrstna učiteljica pevskih in
dramskih zborov. Če bodo pa lo-
vci res toliko nalovili kakor nam
obetajo, tedaj bomo pa zabavo
raztegnili do božiča ali celo do
velike noči, saj ima gospa Kle-
menčič na razpolago spalnih sob
in tudi "špekambra" ni daleč
proč.

Dne 22. oktobra se je v Sha-
ronu vršila seja okrožne federa-
cije društev SNPJ. Prišli so za-
stopniki in zastopnice iz raznih
naselbin, tudi iz Girarda in Be-
semerja. Z mr. in mrs. Potočnik
se že nismo videli, odkar je bus
prenehal voziti v Besemer. V tej
naselbini sem jaz imel včasih
že prijetne urce. Sedaj pa ne mo-
rem več tja, ker bus ne vozi več

tja iz New Castla. Le premalo
časa smo bili skupaj. Se vam pri-
poročam, da nas obiščete 11. no-
vembra na slavo 35-letnice SNP-
PJ. Tudi gospa Mitich mi je
obljubila, da pridejo v Sharon ta
dan. Vabim vse občinstvo od bli-
zu in daleč, da nas obiščejo v
velikem številu. Vabim tudi
Strabancane, Libarčane, Impé-
ralcane, Moonruncane, Sygancane,
Pittsburghane, Cheswickcane,
Harwickcane, Veroncane, Cliff-
minecane, seveda tudi Ambricane,
Aliquippcane, Latrobane,
Herminecane in Yukoncane.

Tudi Tone Zornik ima sedaj
lepo priliko, da nas obišče, ker
se je navadil jesti mesene klo-
base. Dobro, samo malo prepoz-
no jih je začel. Toda če bo priden
in jih v obilici zavžival, bo lahko
še mene prekosil v teži. Zadnjič
so me zvagali clevelandski zdrav-
niki in zdravnice in sem si gu-
ren, da tehtam še 205 funtov, da
si mi je dolga bolezen vzela 15
funtov. Toda če bo Tone pridno
jedel klobase in jih hvalil, se mi
bodo kmalu privadile tudi penn-
sylvanske in ohljake mamic, da
bo dobil še kakšno brezplačno in
lahko bo postal še dober moj na-
slednik. Potem bodo lahko tudi
njega posilivali, naj nadaljuje z
dopisi, kakor mene. Seveda ne
pozabim ljudstvo posilivati tudi
na slogo in skupno delovanje za
napredek. Kdor neče ob kratkih
besedah spregledati, ga tudi ni-
koli primoral ne bo, čeprav mu
možgane zmečeh v oči. Kar se ti-
če skupnega dela, ga dosežemo
le tedaj, če složno drug drugemu
pomagamo in živimo prijateljs-
ko, ne pa v prepirih.

Tone pravi, da ga postrani
gledam. Ampak jaz tega ne de-
lam radi naročnin, marveč radi
tega, ker je enkrat rekel, da sem
bolan in da me ne bo več na
okrog. O tem sva se že pred več
leti pogovorila v Imperialu. Tu-
di se je zmotil, ko je v Proleta-
cu zapisal, da sem pisal, da
sem bil unijski voditelj, ko mi je
bilo 14 let. Ne vem, kje je videl
ta moj dopis. Rojen sem bil 8.
maja leta 1866, v generalnem
štrajku pa sem bil leta 1899. Bil
sem tudi unijski zapisnikar in
pri delitvi podpore štrajkarjem.
Tudi napad na akebe sem izvršil
s 16 drugimi fanti, in sicer tako
spretno, da nam ni niti vrag ne
mogel do živga, če bi ne imeli
izdajalca med seboj. Torej ta-
krat nisem mogel biti star 14 let,
marveč 23. To je moj zadnji o-
govor. Pozneje se bova pa oku-
nih krvavic privadila. Jaz sem
jih že "odral" pri pennsylvanskih
mamicah, če pa katero dobim iz
Ohia, pa bom tudi hvalježen.

Anton Zidanšek, zastopnik.

Clevelandске novice

Cleveland.—Kaj je demokra-
cija, nam bo predaval dr. George
T. Hunt, načelnik departmenta
zgodovine clevelandskega kolegi-
ja. Ta serija predavanj se bo
vršila pod avspicijo ženske zve-
ze clevelandskega vseučilišča in
Cleveland Pressa. Predavanja se
bodo vršila ob sredah ob 8. zve-
čer. Prvo bo 1. novembra in se
nadaljujejo 8., 15., 22. in 29.
Vstopnina za osebo za vse št
predavanj je \$1.25, za dve osebi
\$2, za posamezno predavanje pa
50c.

Mestna zbornica se že par let
prereka z družbo poulične želez-
nice radi obnove pogodb, ki je
potekla pred par leti. Najbolj
smešno je, ker ni v zbornici niti
enega zastopnika, ki bi le malo
razumel problem transportacije
potnikov. Radi tega samo rogo-
vili, kar pa tistim, ki rabijo
poulično, nič ne koristi. V našem
okraju na E. 185. cesti želez-
stavnici direktno vožnjo v down-
town. Sedaj se morajo prese-
dati in čakati buse včasih tudi
15 minut in potem še poulične.

Koncilijani imajo \$3000 letne
plače za en večer zborovanja na
teden. Oni si zase lahko nabavijo
avto in briga jih delavec, ki za-
služi letno \$800 do \$1500 in ni-
ma "keša" za avtomobil. Zato
taki zastopniki tudi ne razumejo
problema meatne transportacije,
kljub temu pa jih delavstvo po-
silja v zbornico.

Železnice že več let niso imele
tako velik promet kakor ga imajo
sedaj. New York Central, ki ima
v Clevelandu veliko tovarno
za popraviljanje lokomotiv in va-
gonov, je zopet poklicala na delo
tiste delavce, ki so bili na počit-
nicah že par let. Tako je tudi to-
varna NYC pričela zopet obrato-
vati. Med vpoklicanimi delavci
(Dolje na 3. strani.)

Jed v prašku

Neki angleški ladijski kapitan si je
da je prav za prav neumnost, prevažati
jani velike količine tekočin, ki zavzema-
mo mnogo prostora. Odvisne tekočine
mo posebno v živilih, ki jih mora vsaka
jemat s seboj. Kapitan je poskusil
kati količino teh tekočin s tem, da je
odjemal vodo. To mu je uspelo s primi-
pomočki tako, da je mogel zelo zma-
mrtvo težo na svoji ladji, ne da bi oku-
zavoljo tega kaj trpel.

Znanost se je potem polastila njegove
Z boljšimi pripravami, nego so bile ka-
na razpolago, je začela sušiti živila ter
spravila v stanje, ki zahteva res najmanj
stora, namreč v obliki praškov. Sedaj
tako daleč, da lahko spremeni v praš-
število vsakovrstnih živil, ne da bi njih
zavoljo tega kaj trpel. Če praško doda
merno količino vode, se prvotni okus vr-
ga praška pomeni lahko n. pr. 800 g go-
ali 70 glav solate ali 70 špinačih rastlin.
manj za prostor nego za zmanjšanje te-
daj se neko živilo, potem ko mu odvzame-
do, lahko ohrani v prvotni obliki. Čim
dado, vode, se goveja pečena kaže na
običajni obliki. Novi način predelave ži-
zmanjša samo njihove prostornost in tež-
ve je seveda velikega pomena tudi za
nje armad z živim. Vojak, ki nosi v se-
nahrbtniku provijant za cel teden ali še
predstavlja naravno popolnoma drugačno
no ali nego vojak, ki je odvisen od živ-
kolon.

Posušeno sadje

Češplje in hruške dajo izvrstno posu-
sadje, tudi posušena jabolka nam bodo po-
šla zelo v slast.

Sadja pa ne smemo sušiti neposredno
soncu ali v zaprti pečici. Najbolj primer-
na za takšne namene ognjiščna plošča, za m-
množino pa tudi odprta pečica. Zrak
imeti pri sušenju povsod dostop do sadja
ga ne smemo nalagati v več plasti, temveč
poleg kosa. Od časa do časa moramo vse
posebe obrniti. Sušenje lahko tudi prekli-
kadar v štedilniku ali peči za kuhanje in
namene močno zakurimo. Za sušenje je
merno le sadje, ki je dobro dozorelo.

Jabolka moramo dobro očistiti, olupiti,
zati jim jedra ter zrezati v centimeter
plošče, ki jih nabereimo na vrvice in o-
besimo nad ognjišče ali na sušilno pri-
Jabolne lupine isto tako lahko posušimo
zraku in jih potem uporabimo za čaj.

Hruške isto tako očistimo, jim odstra-
cvet, zrežemo na dva ali več kosov in jih
tem sušimo s pečcem, lupino in jedri.
Majhne, trde hruške naj se prej ome-
preden jih neolupljene posušimo v krhlu-
Češplje morajo biti zelo zrele, okrog
po možnosti še malo nabugane. Posušimo
z jedrom in lupino, s pečcem navzgor.

10 opraskanj za
preizkušnjo živcev

Ce odgovorite z "da", ste vredni vsake
občudovanja

- Ali se lahko smejete kadar: 1. ste zam-
pol ure kamor koli, pa bežite na vse prite-
vam pri tem počij gumb pri ovratniku?
2. morate ob hudem dežju prepustiti ste-
ši dami zadnje vozilo, pri tem vam pa po-
še zadnji avtobus?
3. ste tekli, da ujamete vlak ali avtobus
vam kljub vaši zapoljenosti pobegete?
4. v temni noči na poti v določen kraj za-
in se morate potem daleč vrniti?
5. vam odpovejo v zadnjem trenutku
bilo na večerjo, katere ste se posebno ve-
6. so številke srečke glavnega dobika p-
noma enake vašim, razen zadnje?
7. sedete lačni k mizi, pa so jedi prismo-
8. vam kdo reče, da vam lasje izpadajo
da imate rumene zobe?
9. manjkajo v knjigi prav tam strani.
je dejanje napete zgodbe najbolj zanimivo
10. pridete veselo razpoloženi domov, pa
žena surovo nahruli in ozmerja?

Ako odgovorite na vsa ta vprašanja z "da",
potem imate zares jeklene živce in ste v
vsega občudovanja.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 30. oktobra 1919)

Domače vesti. Dopisnik iz Loraina, O.
roča Prosveti, da se tamka množijo število
venskih stavkokazov v jeklarnah.

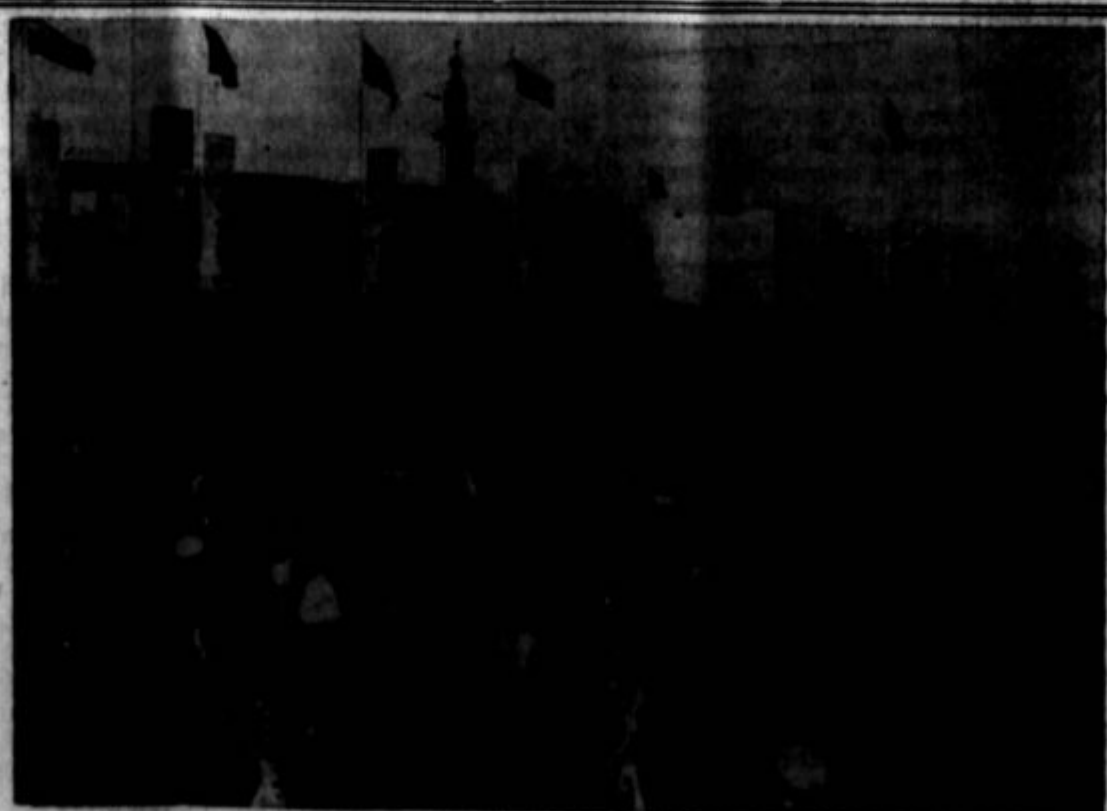
Delavske vesti. Rudarska unija UMWA
napovedala stavko. — Jeklarska stavka se
čela obračati na slabše.

Iz inozemstva. Pesnik D'Annunzio je v
zori volilno komedijo na Reki in seveda je
jajno zmagal s svojimi anekdoti.

Sovjetska Rusija. Boljševiki čete so
razile Judenicevo caristično armado tik
Petrogradom.

(Dolje iz prve kolone.)

stranijo mareljarja Chamberlaina in Dalad-
ja s krmila in poverijo odgovornost iskre-
demokratom, predvsem demokratičnemu
lavstvu. Čim prej se to zgodi, tem boljše
demokracijo Evrope.

Prizor iz proslav kitajskega dneva na svetovni razstavi v New Yorku.

Novice iz starega kraja

Primorja
ILNA NEVIHTA
NA PRIMORSKEM

Gorica, septembra 1939. — Vredni septembra je vladala na Primorskem silna nevihta, kot je dolgo ni bilo v tem poznem letnem času. V sredo se je spet velika nevihta nad Reko odločila. Mesto je zaradi silnega naliva zelo trpelo. Ljudje so morali gaziti vodo do kolen po ulicah. Voda je vdrla v hiše in nanosila velike količine kamenja na ceste in na polja. Naenkrat so bile vse polne vode in gasilci so poskušali posušiti glavo. Ni treba posebej pripomniti, da je bila voda naravnost ogromna in da so velike količine živeža, ki so bile pokvarjene zaradi poplave, uničene in v trgovin v nižjih predelih mesta. Marsikomu je ta nevihta prinesla še druge nesreče. Pravijo, da je neki trgovec, ki je imel skritih v kleti več sto sladkorja in kave, voda povzročila vse blago, toda da bo preveč večja, so gasilci pri prepiranju blaga in odvažanju vode zašli v skriti kotiček in na njem pokvarjeno blago. Zadeva je bila v javnosti in trgovci so morali poleg velike škode, ki jo je utrpela vsled povodnj, plačati še velike takse.

Se huje pa je divjala nevihta v Gradežu in okolici, kjer se je dne 14. sept. vzdignila iz morja tako imenovana vodena troja (tromba marima) in silno potopila po tem znanem kopališču. Ob istem času je besnela nevihta v silno točo tudi po vsej Lombardiji. Prav tako je v Trstu in okolici bil 4 ure silen dež, ki je poplavljal marakale klet. Tudi kar se je zgodilo v Gradežu, ne pomni niti najstarejši ljudje. To je bil silen ciklon, ki je kakor poročajo napravil ogromno škodo. Kakor so pozneje ugotovili, je to silno neurje ustvarilo nič manj kakor 40.000 hiš uničilo okoli 1000 dreves. Mnogo telegrafskih, telefonskih in električnih drogov je izruvalo, kakor da bi bile igrače. Razna železja streh in drugih stvari je s silno močjo zvrlo ali odneslo. Po končanem razdejanju je človek dobil tak vtis, kakor da vidi silno pogorišče. Ceste so bile polne vsega: opeke, drogov, itd. Mnoge hiše so kazale le golo zidovje. Ciklon je pojavil ob 4 popoldne in je trajal samo tri minute, ker je bil preko Gradeža s silno brzino, kljub tej brzini ni bilo razdejanja nič manjše. Ciklon je imel akcijski polmer 150 m in je preletel pokrajino z 200 km na uro. Sreča je bila, da ni bilo nobene človeške žrtve. Samo en otrok je bil težko ranjen. Sirovi hoteli in vile imajo porušene ali odnesene strehe.

Zpet nesreča s staro gradnjo
 Tolmin, avgusta 1939. — 50-letni nabiralec starega železa Jakob Leban, stanujoč v Volčah, je našel na Kolovratu majhno gradnjo. Da bi jo mogel odpreči, je prišel točli s kladivom, pri tem pa mu je eksplodirala kladivača železja so zadeli Lebanovo na vsem telesu. Prišli so na pomoč, ki pa mu niso mogli ničesar pomagati, kjer je bil Leban zaradi nekih ran in počene lovanje skoro takoj mrtev.

Okna je padel
 Črniče pri Gorici, avg. 1939. — Dne 28. sept. je po dveh dneh trpljenja umrl v gorški bolnišnici 20 letni Ivan Rebec. Ko je bil naslonjen na okno, ga je nenadno prišla slabost, da je izgubil ravnotežje in padel na cesto. Našli so ga čez pol ure in ga takoj odpeljali v bolnišnico na operacijo. Nesrečni Rebec si je pri padcu prebil lobanjo, polomil nekaj reber, zlomil noge, radi česar je moral biti takoj postavljen na operacijsko mizo. Kljub vsemu prizadevanju zdravnikov se je njegovo stanje vedno bolj slabšalo, dokler ni podlegel poškodbam.

Slovenske tiskarne in založništva na Primorskem
 Spominski Zbornik Slovenije ob dvajsetletnici Kraljevine

Jugoslavije." Izdala založba "Jubilej", Ljubljana, je prinesel ta-le pregled o našem tiskarstvu in založništvu na Tržaškem in Goriškem:

"Publicistični odsek Zveze jugoslovanskih emigrantskih društev v Ljubljani (L. Cermelj) nam je poslal sledeče podatke o tiskarnah in založništvih na Primorskem.

Tiskarne
 Tiskarna Edinost v Trstu, od l. 1930: Tipografica Consorziata. Narodna tiskarna v Gorici, od l. 1927: Tiskarsko podjetje L. Lukežič, od l. 1930: Stabilimento Tipografico L. Lucchesi.

Združna tiskarna v Gorici, od l. 1926: Katoliška tiskarna; obožicu l. 1934 od oblasti ustavljena.

Slovenske knjige so se tiskale v sledečih italijanskih tiskarnah: Silvio Spazzal v Trstu (pravkar likvidirana); Tipografia Paternoli v Gorici. Solške knjige so se tiskale še v tehle tiskarnah: L. Herrmanstorfer, Tipografia Sociale in Officine Grafiche della Editoriale Libreria v Trstu.

Založništva
 Narodna tiskarna, odnosno od nje ustanovljena in z njo združena Narodna knjigarna v Gorici, od l. 1927: Libreria G. Carducci.

Goriška matica v Gorici, od l. 1922 do 1925 pod okriljem Narodne knjigarnice, od l. 1925 samostojna zadruga; sedanji uradni naslov: Unione Editoriale Gorižiana.

Katoliško tiskovno društvo v Gorici, odnosno od njega ustanovljena Zadruga, pozneje Katoliška tiskarna in Katoliška knjigarna; sedanji Libreria Cattolica.

Goriška Mohorjeva družba v Gorici iz l. 1924; sedanji: Sodalizio S. Ermacora.

Tiskarna Edinost v Trstu je od l. 1933. zalagala sama knjige. L. 1927 se je pod njenim okriljem ustanovila Književna družina Luč, in dve leti pozneje Biblioteka za pouk in zabavo. Obe knjižni zbirki je l. 1933 prevzela Goriška matica.

Naša založba v Trstu, ustanovljena l. 1922, je l. 1926 prešla v last Katoliškega tiskovnega društva v Gorici.

Književna založba Adria, ustanovljena l. 1927 v Gorici, se je l. 1930 preimenovala v založbo Sigma.

Knjigarna J. Štoka v Trstu. Razen tega so po eno ali več knjig založili: Socialna matica Ljudskega odra v Trstu, knjigarna Hlinko Sax v Idriji, dijaško društvo Adria v Gorici, Goriška Straža v Gorici, Čuk na palci v Gorici, Mali list v Trstu, politično društvo Edinost v Trstu in Gorici, knjigarna U. Trani v Trstu, Zadruga zveza v Gorici, Udruženje primorskega dijaštva v Trstu, društvo Prosveta v Trstu, Zveza učiteljskih društev v Trstu, Goriško učiteljsko društvo, Kmetko-delavska zveza v Gorici, Rudarska federacija v Idriji, Državna založba.

Solške knjige so poleg gornjih založb založili še: La Editoriale Libreria, Licinio Capelli in Istituto Editoriale Scientifico v Trstu, ter Trevisini in Mon-

dadori v Milano. Periodne publikacije so razen nekaterih omenjenih založništva izdali še: Društvo Pravniki, Višji kulturni svet, Zensko dobrodelno združenje, Zveza mladinskih društev, Društvo slovenskih srednješolcev in Zadruga zveza v Trstu ter Prosvetna zveza in Svečeniški sv. Pavla v Gorici.

DROBNE NOVICE IZ PRIKLIJE

Sadna kupčija je sredi septembra dokaj dobro uspevala. V ponedeljek, 18. sept., je kontingent za sadje z Nemčijo izčrpan in so sadni trgovci hiteli, da bi ostane nek sadja pravočasno poslali preko meje. K sreči so dobili nekaj nemških vagonov in so ves teden s podvojeno močjo nakladali sadje. V Ljutomeru je bilo zaradi tega na kolodvoru zelo živahno. Največ sadja so pripeljali iz Medjimurja. Cene jabolkom so silno slabe in kmet je skoraj razočaran nad sadjarstvom, ki ga tako priporočajo — od 75 par naprej do 1.50 din za najlepša jabolka obljubljajo, franko postaja Ljutomer. In vendar so kmetje iz Medjimurja in tudi iz ostalih delov pripeljali ogromno sadja, tako da je izbira velika. Trgovci so dobili tudi nalogo, da naj ne sklepajo nobenih novih kupčij prej, dokler se ne uredi tozadejni novi kontingent. Sedaj dozorevajo kanadke in nihče ne ve, ali bo sploh mogel prodati ta žlahtni sad.

Železniška nesreča. V Križevcih blizu postaje je iztrčila pri premikanju lokomotiva s službenim vozom. Blizu postaje Križevci se odcepi v velikem lovu stranski industrijski tir proti veliki radgonski opekarni. Tam so v petek s strojem premikali neke vagona, pa je stroj na ovinku prehitro zadel na ciklo in iztrčil s službenim vozom vred. Delavci so delali ves dan in ponoč, da so spravili iztržen stroj in vagon v tir ter popravili raztrzi tir. K sreči se je to zgodilo na stranskem industrijskem tiru, tako da ni bil oviran drugi promet. Nesreča je pokazala, da je treba baš na ovinkih mnogo previdnosti, da se izogne nevarnost.

Letos ne bo treba sladkati vinskega mošta. Lani so v Ljutomeru okoli 2 vagona sladkorja za sladkanje vinskega mošta, ker je imel premalo sladkorja. Letos pa najbrž ne bo treba sladkati mošta, ker bo imel dovolj sladkorja.

Nad 300 gostov je bilo v Slatini Radenčih najavljenih za mesec september, a so valed napetega ozračja v Evropi skoraj vsi izostali. Sedaj je tam le malo gostov in to večinoma domačin in je to naše lepo letovišče skoraj popolnoma izumrlo.

Blagodejen dežek je ožival naša polja in travnike, ki so željno čakali mokrrote. Ovene rastline so se spet osvežile in bodo sedaj laže rastle.

S sladkorjem je še vedno kriz. Tu je še vedno dokaj občutno pomanjkanje sladkorja. Trgovci morajo večkrat urgirati sladkor v tovarnah, preden ga dobijo. Sladkorja v kockah sploh ni. Od meseca julija sploh ni prišel sladkor v kockah, ampak samo kristal in prav. Posebno sedaj se rabi precej sladkorja za vkuhanje.

All ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Maginotov utrdbeni pas

Napisal Robert Lexquin, belgijski vojaški strokovnjak

Francoški vojaški krogi so se l. 1914. navduševali za "teorijo brezobzirne ofenzive po vsaki ceni." Zato so prezirali trdnjave kot element obrambe. Znameniti "načrt XVII" je upošteval vzhodne trdnjave samo kot izhodišče ofenzive v velikem obsegu. Tragični sad te napake je le predobro znan: strašno prelihanje krvi v začetku svetovne vojne, porazi v Alzaciji in izguba brijske kotline z njeno slovito železno rudo. Francoški vojski so plačali s svojim življenjem metafizično doktrino, zgrajeno na abstraktni podlagi, doktrino, ki ni upoštevala osnovne resnice, da v vojni krogle ubijajo.

Nauk je Francoze izučil. Vsa francoska doktrina temelji danes na tem, s kakšnim ognjem mora francoska armada obsuti sovražnika. Za obrambo svojih meja se Francozi danes ne zaneajo več na človeška telesa, temveč na beton in železo. To je pametno spoznanje, saj je posledica izkušnje iz svetovne vojne. Takrat se je namreč pokazalo, kako velike vrednosti je topniški ogenj, če je dobro organiziran in hkrati dobro zavarovan.

Maginotov utrdbeni pas je najbolj posrečena kombinacija pasivnih zaprek in aktivne obrambe. Tu pa tam so jo imenovali "Maginotovo trdnjavo," toda ta naziv je ustvarjal napačno predstavo. Zbujal je vtis visokega trdnjavskega zidu na obzorju, podobnega kitajskemu zidu — francoske utrdbе pa, ravno narobe, komaj kukajo iz zemlje. Vojski, ki so ji dali ime "skorje," so našli zanjo veliko boljše predstavo. Zgradbo te betonske "skorje" na vzhodni francoski meji bodo nekoč prištevili med velika dela tega stoletja, med dela, ki jih lahko primerjamo z največjimi deli kopenskega stavbarstva.

Po podatkih, ki sem jih dobil od enega izmed častnikov, ki so vodili zidavo teh utrdb, so od leta 1929. do 1936. izkopali na Maginotovi utrdbeni črti okrog 12 milijonov kubičnih metrov zemlje. Zazidali so poldrugi milijon kubičnih metrov betona, postavili so ograjda iz 50.000 ton jeklenih plošč. Pod zemljo so izkopali hodnike v dolžini 400 kilometrov, v dolžini, ki bi v ravni črti segala od Pariza do Liegea v Belgiji. 15.000 delavcev je delalo Maginotovo črto sedem let. Nadziralo jih je 200 vojaških in civilnih inženirjev. Zidava je stala 7 milijard frankov, to je po takratni vrednosti franka več kot 20 milijard dinarjev. V zadnjem času so to betonsko "skorjo" podaljšali še v predel Jure in na sever. Na lastne oči sem videl, da na Maginotovi črti delo nikdar ne počiva. Obrambne utrdbе neprestano na novo utrjujejo.

Verdunski nauk
 Graditelji posvečajo največjo pozornost odpornosti te betonske "skorje". Kratkotrajni odpor utrdb v Liegeu, Namurju in Anversu pripisujejo slabi kakovosti betona. Vse vrste betona seveda niso enake. Pri Verdunu je bil beton dober, zato je prenesel tudi najhujše obstreljevanje.

Preden so izbrali beton za Maginotovo črto, so francoski vojaški inženirji zelo temeljito preučili material verdunskih utrdb, ki so bile izpostavljene silovite-

mu obstreljevanju. Po njihovih računih je padlo na verdunsko utrdbo Douaumont 120.000 nemških in francoskih izstrelkov: 2000 teh izstrelkov je imelo večji kaliber kakor 27 cm. Pri francoskem protinapadu na verdunske utrdbе leta 1916. je general Mangin poslal 2600 izstrelkov kalibra 15,5 cm, 400 izstrelkov kalibra 27 cm, 290 izstrelkov kalibra 37 cm in 100 izstrelkov kalibra 40 cm. Kljub strahovitemu obstreljevanju so Francozi, ko so si spet osvojili verdunske utrdbе, ugotovili, da je od 18 betonskih zavetišč 13 čisto nepoškodovanih, samo vodnjak je bil pokvarjen. Okopno kupolo, debelo 15,5 cm, ki so jo zadele nemške granate kalibra 42 cm in dve francoski granati kalibra 40 cm, so čez dva dni spet lahko uporabljali. Ko so Francozi ponovno zavzeli utrdbo Douaumont, je bila kupola nedotaknjena. Postavili so vanjo topove in tako nato lahko še streljali. Tako je verdunski beton dokazal, da je kos vsem zahtevam.

Graditelji betonske utrdbene črte so razen tega še drugače preizkusili odpornost betona. Niso samo na novo izračunali, kako debele morajo biti zemeljske plasti nad njimi, temveč so jih tudi preizkusili po "obrambni metodi št. 3"; po tej metodi so namreč "obdelavali" betonsko "skorjo" z najhujšimi izstrelki. Material so preizkusili z obstreljevanjem iz havbic iz zelo majhne razdalje. Havbice pa niso imele kalibra samo 42 cm, temveč celo po 50 cm. Tako so ugotovili, da morajo biti betonske plošče tako debele, da bodo brez škode vzdržale tri izstrelke takšnega kalibra, čeprav bi vsi trije izstrelki prileteli na isto mesto. Kljub temu so debelost teh varnostnih plasti naknadno še potrdili. Kupole francoskih podzemskih utrdb so monolitne, to se pravi, vlije iz celega in teže po 120.000 kil, tako da jih nobena granata ne prebije.

Kako so utrdbе zavarovane
 Videli smo, kako debeli so ti betonski zidovi. Zdaj pa še pogledajmo, kako so zavarovani.

Pred plinskimi napadi so utrdbе zavarovane po prav preprostem fizikalnem zakonu. Električne črpalke ustvarjajo v podzemskih prostorih nekoliko večji zračni pritisk, kakor je na površini zemlje. Ljudje v utrdbah sploh ne pridejo v stik z zunanjim zrakom, zastrupljenim s plini. Trdnjavski zidovi nimajo nikakršnih strelskih lin, temveč so topovi v kupolah montirani na jeklenih zidovih na posebnih oseh s krogličnimi ležaji. Topničarji in častniki so torej v neprodušno zaprtem prostoru, in kakor mornarji v stolpih vojniških ladij, ne vidijo ničesar in obračajo topove samo po števcu in na častnikov ukaz. Častnik gleda v zunanji svet s panoramskim daljnogledom, vdelanim v jekleni oklep. Teren, kamor prilete izstrelki, natanko kontrolirajo na posebnih zemljevidih, ki omogočajo načrtno in natanko merjenje v sleherni predel. Celice s topovi zračijo z električnimi ventilatorji, prazni naboji pa avtomatsko zlete ven in tako preprečijo širjenje ogljikovih spojin nastalih po streljanju. Čevli strojno se neprestano hlade.

Telefonski vodi, izredno važni za dostavo povelj in obvestil, so skriti pet metrov pod zemljo v betonskih kanalih. Vsak vod ima najmanj še po dva pomožna voda, ki ju napaja drug tok. Ta podzemeljska mreža se steka v telefonske centrale 30 metrov pod zemljo. In vsaka izmed njih "streže" 25.000 telefonskim številkam.

Tako zavarovani prenos vojski v betonski liniji tudi še tako silno obstreljevanje. Ni pa dovolj, da je človek na varnem. V vojni je potrebna tudi udarna moč, zato mora biti obramba tudi tvorna. Kdor misli, da so trdnjave samo za obrambo, je v zmoti. Beton igra le važno pasivno vlogo. Ostane pa še aktivna vloga, ki jo igra orožje, skrito v betonu.

Vojski v Maginotovih utrdbah lahko v njihovem varstvu sprejme obsežno črto v ognjeno. Vsaka podzemeljska utrdba je pravec ognjenik, pripravljen vsak čas bljuvati ogenj naprej in nazaj v vseh mogočih smerih. Tukaj niso pozabili ničesar, kar ubija, računali so pa z izkušnjami iz časov napadov na Ver-

Matthew Dushane (levo), uradnik mednarodne mornarske unije, in Joseph P. Ryan, predsednik unije pristanišnih delavcev.

Senatna zbornica odpravila embargo

Zmaga Rooseveltove administracije

Washington, D. C., 28. okt. — Debatna v višji kongresni zbornici o reviziji nevtralnostnega zakona je bila včeraj zaključena. Pri glasovanju je bil amandament senatorja Nyeja glede omejitve izvoza ameriškega orožja in municije zavojevanim državam poražen s 63 proti 30 glasovom. S tem je bil embargo odpravljen in Rooseveltova administracija je zmaga na vsej črti. Senat je po glasovanju pretrgal zasedanje do prihodnjega torka.

V teku debate v senatu, ki je trajala več kot tri tedne, so izolacionisti pod vodstvom senatorja Boraha, republikanca iz Idaho, naglašali, da bo odprava embarga potisnila Ameriko v vojno na strani zaveznikov. Borba je bila zdaj prenešana v nižjo zbornico, kjer zagovorniki embarga upajo, da bodo imeli več sreče nego v senatu.

Papež napadel diktature v encikliki

Rim, 28. okt. — Papež Pij XII. je v svoji prvi encikliki, katero je naslovil škofom, udaril diktature in plediral za mir. Diktature si privajajo absolutno avtonomijo, ki spada izključno Stvarniku. "Ko pišemo te vrstice, divja vojna, katero nismo mogli preprečiti kljub našim naporom," pravi papež. Vojna ne bo prinesla spremembe položaja, če ji ne bodo sledile mirovne pogodbe, prežete s pravico in enakostjo napram vsem."

Francoza obsojena v smrt zaradi špionaže

Pariz, 28. okt. — Dr. Karl Ross, vodja avtonomističnega gibanja v Alzaciji, in neki francoski vojak, čigar ime ni omenjeno, sta bila obsojena na smrt zaradi špionaže v prilogi Nemčiji. Dr. Ross je bil aretiran v zadnjem februarju s sedmimi drugimi osebami vred na obtožbo, da so dali nemškimi agentom informacije o gibanju francoskih čet v septembru preteklega leta.

Parnik pripeljal nemške mornarje v škotsko luko

London, 28. okt. — Oborožena angleška trgovska ladja je včeraj pripeljala 80 mornarjev, članov posadke petih nemških parnikov, katere so Angleži ujeli, v neko škotsko pristanišče. Vsi mornarji so bili v spremstvu oborožene straže odvedeni v internacijsko taborišče.

dun. V utrdbi Vaux posadka ni mogla streljati na napadalec, ki so se vzpeli že na površje utrbe. Ni namreč dovolj obstreljevali samo na daljavo, potrebo je, da moreš streljati na vsako še tako kratko razdaljo. Zato morejo v Maginotovih utrdbah obstreljevati z lahko strojnico površje sleherne utrbe. In zato je tako rekoč izključeno, da bi sovražnik mogel priti na katero utrdbо, ne da bi se z vseh strani vsul ogenj nanj. To sem sam preizkusil iz vseh mogočih položajev. (Dolje prihajajo.)

Obnova diplomatskih vezi med Rusijo in Ogrsko

Moskva, 28. okt. — Nikolaj Saranov je bil imenovan za poslanika na Ogrskem in s tem je sovjetska Rusija obnovila diplomatske vezi s to državo, katere je pretrgala, ko se je Ogrska pridružila protikomunističnemu paktu v zadnjem februarju. Za ogrskega poslanika v Moskvi je bil imenovan dr. J. Cristoffy, ko ata se državi izrekli za obnovo diplomatskih odnosov.

Aretacije nemških špionov v Jugoslaviji

Maribor, Jugoslavija, 28. okt. — Neki bivši vojaški častnik v jugoslovanski armadi in trideset drugih oseb je bilo aretiranih na obtožbo špionaže v prilogi Nemčiji. Vsi so bili pridržani v zaporu v zvezi s policijsko preiskavo špionaže.

Glasovi iz nasebin

(Nadaljevanje z 2. strani.)

Je tudi veliko članov SNPJ. Tam dobimo Bokala, Hrvata, Prudicha, Brenčiča in veliko drugih članov društva Mir 142 in društva v boj 53.

Leta 1922 je bil tukaj štrajk in je društvo 53 izključilo tri člane radi stavkokaštva (dopolnil je predsedoval obravnavi). V collinwoodski tovarni popravljajo lokomotive, zunaj na "yardu" ali progh pa tudi lesene tovarne vagona. Tudi pri popraviljanju vozov je uposlenih precej Slovencev in med njimi so tudi inšpektorji tovarnih vlakov. Eden teh je Vid Jančič, naš član. On je pred nekaj leti padel z voza in se hudo poškodoval. Sedaj zopet dela.

Primanjkuje jim tudi tovarnih voz. Stare so uničili, lesa zažgali, železo pa prodali za "žunk". Kolikor imajo še teh vozov, jih sedaj popravljajo.

Fisher Body, podružnica General Motors Corp., tudi precej bolje obratuje. Ko sem šel čez polje popoldne ob 2:35 mimo tovarne, smo dobili le dva, tri delavce za pasažirje, sedaj pa jih nalozimo 40 do 60.

White Motor Truck Co., tudi pod marelo General Motors, je prejela od francoske vlade naročilo za 1500 tovornikov; kot se sliši, bo to naročilo zvišano na 2500.

Kljub temu bo v Clevelandu še mnogo delavcev brez dela, ker stroji bolj in bolj zavzemajo njih mesta. Zato naj niko zunaj po deželi ne misli, da se delo lahko dobi v Clevelandu. V organiziranih tovarnah imajo starostne pravice in pri ponovni uposlitvi pridejo na vrsto tisti, ki so bili poslani domov.

Frank Barbič, 53.

SLOVENSKA NARODNA PODPORNKA JEDNOTA

Izdaja svojo publikacijo in še posebno list Prosveta na korist, ter potrebuje sgtacije svojih društer in članov in za propagando svojih idej. Nihče pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej sgtatišči dopis in namena drugih podpornih organizacij in njih društer naj se ne pošiljajo lista Prosveta.

Slika kaže dekleta, ko se poslavljajo od francoskih vojakov, ki odhajajo na fronto.

ROMAN TREH SRC

JACK LONDON

Torres je čakal na obali in držal oba konja, Mancheno je pa hitel ta čas po stezici proti Solanovi naselbini. Torres ni niti slutil, da spi kakih dvajset korakov od njega v grmovju pljani peon, pri katerem sedi debeluhasti Kitajec. Yi Poon je pravkar zaslužil tisoč zlatih dolarjev in jih skril za pas. Komaj je potegnil pijanega peona v stran, ko se je pojavil Torres. Ustavil se je na istem kraju, kjer je malo poprej smrčal stavec.

V naselbini so že ugasnili luči in se pripravljali k počitku. Leoncie je že razpustila svoje dolge lase, ko je naenkrat zaslišala, da meče nekdo v okno kamenčke. Bil je Jose Mancheno. Namignil ji je, naj molči. Nato je potegnil iz žepa zmečkan listek, ki mu ga je dal Torres, in zašepetal:

— To pisemce vam pošilja znani Kitajec, ki čaka sto korakov od naselbine v grmovju na odgovor.

In Leoncie je prečitala v španško-kitajskem žargonu:

— "Oni dan sem ti zaupal tajnost o Henryju Morganu, zdaj pa izveš nekaj presenetljivega o Francisu Morganu. Pridi in pomeniva se."

Ze samo ime Francis je spravilo Leoncio iz ravnotežja. Hitro je ogrnila plašč in odšla za Manchonom proti obali. Seveda ni niti najmanj dvomila, da jo Yi Poon res čaka v grmovju.

Pa tudi Yi Poon ni dvomil, ko je zagledal razbojnika, nesočega na hrbtu zvezano senorito Solano. Yi Poon je takoj razumel, da hočejo Leoncio ugrabiti. Pomolil je glavo iz grma in videl, kako je Torres z razbojnikovo pomočjo privezal Leoncioja k sedlu in oddiral z njo po obali.

Kitajec je pustil pijanega peona v grmu in hitel na vso moč proti Solanovi naselbini. Tekel je tako hitro, da je pred hišo malone omedlel. Po vseh štirih je pripeljal do vrat in začel razbijati po njih z rokami in nogami. Pri tem je klical na pomoč vse kitajske bogove, da bi mu Enrico ali njegov sin ne pognal krogle v glavo prej, predno ne pove, kaj se je zgodilo.

— Vrag te vzemi! — je zakričal Alessandro ko je odprl vrata in spoznal nadležnega nočnega gosta.

— Pridi jutri, pa se pomeniva. Zdaj pa ne rogovili, saj vidiš, da že spimo, — je zagodrnjal Alessandro in se pripravil, da sune Kitajca pod rebra.

— Moja ne prodaja tajnost! — je vzkliknil Yi Poon ves iz sebe od strahu. — Moja da tajnost zastoni. Evo ga, tu imaš tajnost: senorito, tvoja sestra, so prav kar ukradli. Privezali so jo k sedlu in konj je hitro bežal po obalo.

Toda Alessandro, ki je komaj pred pol ure voščil Leonciji lahko noč, se je na ves glas zamejal. Da bi se bolj podprl svoje nezaupanje, je dvignil nogo in hotel dati Kitajcu brco. Yi Poon se je lotil obup. Iz žepa je privlekel tisočak in ga dal Alessandro, rekoč:

— Naj gre tvoja hitro pogledat; Če leži senorita v postelji, spravi vse denar. Če senorita ne leži, mi da tvoja denar nazaj. . .

In to je Alessandra prepričalo. Kot bi trenil z oesom je bila vsa hiša na nogah. Čez pet minut so hlapi že držali pred hišo osedlane konje in mule. Vsi člani rodbine Solano so se oblekli in oborožili ter oddirjali za napadalci.

Solanovi spremljevalci so preiskali vse kotičke in vsa pota v Kordillerah, da bi našli drzne napadalce. Toda ves trud je bil zaman. O Torresu in ugrabljeni Leonciji ni bilo duha ne sluha. Slučaj je pa nanesel, da je prišel Henry po trideseturnem iskanju napadalcem na sled in dohitel njihov odred v isti kotlini, kjer je stari svečenik plemena Maya prvič zagledal Chiine oči. Okrog ognja je sedelo dvajset oboroženih mož. Henry jih je opazil v trenutku, ko so si skuhali zajtrk in ga hoteli v miru zavžiti. Leoncie je bila med njimi.

Dvajset proti enemu — to misel je odklonil celo Henry Morgan, ki sicer ni poznal strahu. Saj ni bilo niti najmanjšega upanja, da bi v boju proti celi tolpi oboroženih Torresovih pajdašev zmagal. Pač pa je šinila Henryju v glavo srečna misel, da bi mu utegnili pomagati iz zadrege v bližini stoječa natovorjena mula, ki so jo pustili brezskrbni peoni samo, dasi je bil na njenem hrbtu ves dinamit, kar ga je imela poglavarjeva ekspedicija. Henry je dobro vedel, da Leoncina nedolžnost ni v nevarnosti, dokler je dekle v družbi dvajsetorice moških.

Zato se mu tudi ni mudilo. Sicer bi ji pa itak ne mogel pomagati, ker je imel proti sebi dvajset oboroženih mož. In tako se je odločil za dinamit. Splazil se je k muli, ji razvezal noge in jo odpeljal v bližnje grmovje.

V grmovju se je ustavil, prerezal vrečo ter napolnil vse žepa z dinamičnimi naboji, detonatorji in zažigalnimi vrvcami. Žal mu je bilo pustiti ostale naboje, ki bi jih bil z veseljem zažgal in pognal v zrak, toda s tem bi se bil prežgodaj izdal. Mulo je pustil v grmovju, sam je pa krenil po poti, ki jo je hotel izbrati v slučaju, če bi se mu posrečilo iztrgati Leoncio iz Torresovih rok. In kakor je sejal Francis v Jučitanu za seboj srebrne dolarje, hotoč zadržati poglavarjeve orožnike, tako je polagal tudi Henry po poti dinamične naboje s pritrjenimi zažigalnimi vrvcami.

Cele tri ure se je plazil Henry okrog kotline, v kateri so sedeli poglavarjevi pajdaši, predno je mogel opozoriti Leoncio, da se bliža rešitev. In še dve dragoceni uri sta minuli, predno se je mogla Leoncie neopaženo izmuzniti in pobegniti k Henryju. To bi pa ne bilo tako tragično, če bi Torresovi spremljevalci takoj ne opazili njenega bega. Hitro so zajahali konje in planili za njo.

Ko se je Henry skril z Leoncio za skalo in dvignil puško, ga je dekle prišlo za roko, rekoč:

— Saj ni nobenega upanja na rešitev, dragi Henry. Preveč jih je. Če začneš strejati, te gotovo ubijejo. In kaj bo potem z menoj? Bolje je, da se hitro vrneš in poiščeš Enrica s sinovi, mene pa naj znova ujamejo. Saj me čaka ista usoda; ako me ubijejo.

Toda Henry je odkimal z glavo.

— Nič se ne boj, draga sestra! Niti na misel mi ne pride, da bi se dal tem razbojnikom ujeti ali ubiti. Zanesi se name. Evo jih, so že tu. Zdaj pa pozor!

Zagledala sta poglavarja in Torresa na čelu njunih pajdašev. V divjem galopu so drveli za begunco. Henry je pomeril, toda ne v jezdec, temveč tja, kjer je bil skrit prvi dinamični naboj. Komaj je sprožil, se je dvignil oblak dima in prahu, ki je zakril Torresove pomagače. Ko se je dim razpršil, sta zagledala strašne posledice eksplozije. Polovica jezdecov in konj je ležala na tleh, vse druge je eksplozija oglušila.

Henry je prijel Leoncio za roko in jo potegnil za seboj. V bližini drugega dinamičnega naboja se je ustavil, da si malo odpočijeta.

— Zdaj sva rešena. Nič se ne boj, draga Leoncie, ne dohite naju tako hitro, — je vzkliknil smeje. — In čim dalje pojdejo za nama, tem večja bo razdalja za nami.

Ko so se jezdec znovali pojavili, je Leoncie opazila, da je imel Henry prav. Jahali so namreč zelo oprezno in počasi.

— Prav za prav so zaslužili smrt, — je dejal Henry. Toda srce se mi upira, če pomislim, da bi ubil nič hudega sluteče ljudi. Zato jih ponovno opozorim, da naj se nikar ne šali z menoj.

Znova je pomeril in sprožil. Zadel je dinamični naboj. In znova se je dvignil oblak dima in prahu. Henry je potegnil Leoncio za seboj in bežala sta dalje. Po tretji eksploziji sta prispeła na trato, kjer je čakal Henryjev konj. Henry je posadil Leoncio na konja, sam se je pa držal za streme in tekal s konjem. Tako sta ostala Torres in poglavar s svojim spremstvom kmalu daleč za njima. Leoncie je bila rešena.

XXVI.

Francis je naročil Parkerju, naj ga zbudi ob osmih, in ko je stopil Parker po prstih v sobo, je gospod se spal. Sel je najprej v kopalnico, kjer je pripravil toplo vodo in milo za britje, nakar se je vrnil v spalnico. Hodil je po prstih, da bi ne pokvaril gospodu zadnje minute sladkega sna. Naenkrat je opazil listek papirja in fotografijo, pritrjeno z bodalom na pisalno mizo. Dolgo je ogledoval ta čudni pojav, potem je odprl previdno vrata mrs. Morganove spalnice in zagledal prazno posteljo. Ta prizor ga je tako presenetil, da je prijel Morgana za ramo in ga začel energično tresti.

Francis je odprl oči. Sploščala mu ni šlo v glavo, kaj hoče Parker. Kmalu se je pa spomnil, da mu je sam naročil, naj ga ob osmih zbudi.

— Čas je že, da vstanete, sir, — je zašepetal komornik.

(Dalje prihodnjič)

V III. in II. nadstropju

V naši hiši sta se večeraj srečali življenje in smrt.

Sel sem po stopnicah navzgor. Bilo je dopoldne in iz stanovanj je prihajal nedoločen šum tuje-ga življenja.

Nekdo je spodaj vstopil. Če bi sklepali po hitrici, s katero je preskakoval stopnice, bi rekli, da je mladi Reisner iz tretjega nadstropja. Bil je zastopnik neke tovarne za gume in vse je kazalo, da je čisto zadovoljen s

svojim zaslužkom; te dni je pričakoval rojstvo svojega prvega otroka. Vsi v hiši so ga imeli radi, zdaj jim je bil bližje kakor kdaj koli.

Hkrati sem tudi od zgoraj zaslišal korake. Nekdo je koračil po stopnicah tako oprezno, kakor je znal, po korakih sodeč, samo gospod Wagreuter iz drugega nadstropja. In res sem kmalu zaslišal enakomerno udarjanje palice po stopnicah. Brez te palice s pozlačeno slonovinasto ključko si tega starega, prijaznega gospoda nisi mogel prav misliti. Skoraj dve desetletji že živi v pokoji in prav tako dolgo ga lahko vidiš, kako gre vsako

dopoldne na izprehod. Naši so stanovniki so od prvega do zadnjega izkazovali gospodu Wagreuterju spoštovanje in vsi so zdaj, ko je njegova žena že teden dni ležala bolna, sočustvovali z njim. Njeno zdravje je bilo od četrtke sem tako kritično, da je bilo vsak trenutek pričakovati najhujšega.

Na stopnicah sta se zdaj srečala mladi Reisner in stari gospod Wagreuter. Bilo je v prvem nadstropju. Pozdravila sta se, obstala in njuno srečanje ni trajalo več ko pol minute. Ne, mnogo se ta čas ni zgodilo.

Podala sta si roke in voščila dober dan. Opazil sem, da je

mladi Reisner nekaj skrival za svojim hrbtom. To je zbudilo mojo pozornost.

"Kako kaj gre spoštovani gospod? Ali se ji je obrnilo že kaj na boljše?"

Reisnerjev mladi, okrogli obraz je bil čisto rdeč. Če že ni kar tek, je pa zelo hitel domov. Klobuk je držal kar v rokah, da so se mu kodrasti lasje lepili na čelo.

"Oh," je vzkliknil gospod Wakreuter bridko. Globoko je vzdihnil, morda globlje kakor je nameraval, kajti med vzdihom so njegove utrujene vodene oči vprašujoče zrlje v obraz njegovega sosedu in očitno tam niso našle odgovora. Naposled je priklinal in zamrmral:

"No, da . . ."

Nato se je zahvalil za vprašanje in dejal, da ne smemo obupavati. Tudi on ne obupava. Vse se zgodi, kakor je določeno.

Kako pa kaj mlada gospa, in veseli dogodek? Ali bo kaj kmalu?

Mladi Reisner ga je prijel za roko, ves hvaležen, ker je obrnil pogovor na veseli dogodek. Zdelo se je, ko da mu bo nekaj prav veselega zaupal. Potlej pa, najbrže zato, ker je opazil, kako upadel in zagrenjen je starčkov obraz, je dejal samo:

"Ah Bog, tako je, no . . ."

Gospod Wagreuter je priklinal.

"Vse dobro želim ljubi gospod," je dejal.

"In jaz gospe soprogi skorajšnje ozdravljenje," je skoraj zajecel mladi Reisner.

Vse to je trajalo samo nekaj sekund. Gospod Wagreuter je nadaljeval svojo pot po stopnicah navzdol in njegov hrbet je bil sključen. Pozneje sem izvedel, da je na vogalu odšel na policijo, položil na mizo listine in povedal, da mu je zgodaj jutraj umrla žena. Ko je to povedal in je uradnica listine shranila v predal, prav tedaj je mladi Reisner prisel v svoje stanovanje.

Za hrbtom je skrival sopek belih vrtnic. Zgoraj se je še enkrat prav globoko nagnil nad stopniščno ograjo, da mi je lahko zaškilical, da se mu je ponoči rodila hčerka in da je mati zdrava.

Življenje in smrt sta se srečala. Z gospodom Wagreuterjem je ramo ob ramenu korakal mračni dih smrti, z Reisnerjem pa osrečujoči dih življenja. Ne, moža si svojih nevidnih spremljevalcev nista predstavila. Žalost ni smela zasenčiti sreče in veselje ne podvojiti žalosti. In tako je prav.

H. A.

HUMOR

Srečna mati: — Kaj pravite, gospod profesor. Naša Evica je v 14 dneh postala težja za četrtilograma.

Profesor matematike: — No, če bo tako napredovala, bo imela v 40. letu točno 240 kg . . .

Prišel je stric obiskat družino. Vzel je najmlajšega fantka na kolena in ga uječal. Malemu to ni bilo prav.

— Kaj te ne veseli, jahati na mojem kolenu?

— Ne, hotel bi jahati na pravem oslu . . .

Mama, kaj mora vse znati dobra kuharica?

— Kuhati, krpeti, prati, pomivati.

— Oh, le nehaite, raje bom šla študirat jus . . .

Harry Bridges, direktor unij CIO na zapadu, pripenja znak CIO na suknjo californijskega governerja C. L. Olsona, ko se je otvorila konvencija unij CIO v San Franciscu.

Poročno potovanje

Novinar Jože se je oženil. To še ni nič hudega, čeprav je bil Jože lep fant, saj se sčasoma poročenju vsi novinarji. Morda je ta ali ona znanka, ki se je pre-globoko zagledala v njegove črne oči, potočila malo solz, pa tudi to je bilo kmalu pozabljeno. Potem pa so si še napasli svojo rado-vednost, ogledali in obrali njegovo "boljšo polovico"; možki s strokovnjaškim zanimanjem, ženske kajpak nekoliko zavistno. Ko pa so vendarje prišli vsi na svoj račun, je nastal nov problem: kam bosta šla na poročno potovanje. Vprašanje sem, vprašanje je tja, a nihče ni vedel pravega. "Morda jo popele celo v Nico?", so ugibali nekateri. "Ali pa nikamor," so modrovali nevoščljivci. Novinar Jože pa je molčal in se zvito smehljajal.

Tretji dan po poroki sta novoporočenca oblekla športni obleki, nataknila gojzerce in jo mahnila v gore. Jože je bil na svojem "potepanju" po gorah iztaknil idlično planinico, kamor je le redkokdaj zašla živa duša. Na tej planinici je stala lična hišica in zraven hlev, po travniku okrog pa se je paslo vse polno krav. Od vseh strani so to idlično planinico oklepali strmi vrhovi gora. Ali si mogel misliti kaj lepšega? Sem nista segala hrup in vrvenje ljudi, ne mrzlica vojnih poročil med Poljsko in Nemčijo. Stari pastir in njegova žena ter čreda krav so bili edini prebivalci te planinice.

Jože je že preje poskrbel, da sta mu pastirja prepustila sobo z dvema posteljama. Tu je vse preuredil, prebelil in preskrbel posteljino. Preživljala sta res lepe dneve. Ob lepem vremenu sta plezala po sosednjih vrhovih in ko sta se zvečer vrnila prijetno utrujena, so jima izborni tek-nili koruzni žganci z mlekom, ki jih je tako dobro znala skuhati samo pastirica. Kadar je pa bilo deževno vreme, sta ostala doma in pisala znanecem in prijateljem. "Cudovito se imava," je pisala ona svojim prijateljem. Jože pa je pisal prijateljem, da je v raju, naj pridejo pogledat!

Naslednjo nedeljo je pastir zapustil planinico in se napotil v dol. V cerkev pojdem, gredeč stopim pa še na pošto, morda bo kaj zame.

Popoldne je novinar Jože ležal za kočo na travi in brezskrbno strmel v nebo. Njegova žena je pomagala pastirci pomivati posodo; stopila je na prag in mu požugala: "Lenoba je poglavitni greh!" — "Ampak šele sedmi, zadnji," se je smejal Jože in se pretegnil. Zazrl se je v nebo, kjer se je tu pa tam podil kak oblček, in premišljeval, kako le-po je tako-le brezdelno počivati in čakati, da mine dan. Lenoba pravijo temu ljudje. Grda beseda! Povrh je še greh in to celo "poglavitni greh", je premišljal besede svoje žene. "Ali je zato tako sladko lenariti, ker je greh, ali je zato greh, ker je lepo?"

Naj bo že kakor hoče, Jože je ta čas ta greh iz vsega arca blagoroval, in vsakemu, ki bi mu dejal, da lenariti ni lepo, bi odločno povedal: "Lepo je, in tudi ko-ristno, pa najsibo za mlade ali stare, in vsem ugaja, najbolj pa tistim, ki kritizirajo iz gole nevoščljivosti, ker sami ne morejo!" Kaj bi n. pr. počel zdaj Jože, če bi ne bilo lenobe. "Zato

pa, zaključil Jože svoje modrovanje, "je najlepši in najboljši sedmi poglavitni greh. Živela lenoba!"

"Jo—o—že!" je tedaj poklica-lo. Na pragu je stala žena in mu kazala šop pisem. "Pridi takoj dol!"

Kar so ga noge nesle je stekel proti koči. Mrzlično je odpiral pisma, drugo za drugim, in po vsakem pismu, ki ga je odprl, je bil njegov obraz daljši. Končno je vrgel pisma na mizo, zaren-tačil in odšel za kočo. Nervozno je hodil sem in tja in se zamišljeno praskal po glavi. Prijateljji so mu namreč pisali, da ju obiščejo. Seveda pripelje vsak s seboj tudi "boljšo polovico", ker človeku ni dobro biti samemu. Dekleta pa pridejo s fanti.

Zbogom idila mirnega oddiha v gorah! Prav, še teh mi je bilo treba," je godrnjal Jože.

Žena pa ga je očitačoče pogle-dovala: "Tu imaš, vabiti znan-ce!"

Nervozno je Jože zmigoval z rameni, žena pa je še naprej kle-

petala vanj, kaj je bilo tega ba! Ozračje med njima je stajalo vedno bolj napeto in obetalo, da vsak čas izbruhne vihta. Jože je tuhtal in tuhtal.

Pa ti jo pogurta modra va! Vzame velik karton bel papirja in ga odnese na rob ulnice ter pritrdi ter prijatelja bilo blizu. Jože in njegova bol polovica sta pa spet nemoten-živala raj medenih mesece-gorah.

Inka Suštersičeva

Pastir-filozof: — Vse življenje sem ostal neporočen in pas-ker mislim, da je 200 ovcam la-zapovedovati, kakor eni sa-ženi . . .

Krojač: — Plačajte mi v del vašega računa.

Student: — Ne morem. Po-letos nam je predaval profes-da je v narodni ekonomiji obr-no odplačevanje največje zlo.

SLOVENSKA NARODNA PO

PORN JEDNOTA

izdaja svoje publikacije in

posebno list Prosveta za kori-

ter potrebno agitacijo svo-

društva in članstva in za pro-

gando svojih idej. Nikakor

ne za propagando drugih p-

ornih organizacij. Vsaka

organizacija ima običajno sv-

glasilo. Torej agitatorični dop-

in naznanila drugih podpo-

organizacij in njih društev

se ne pošiljajo listu Prosveta.

Listen to and Advertise on

PALANDECH'S YUGOSLAV RAD

Folk Songs and Musi

Tamburitz Orchestra

Station WVAE, Every Sunday 1

500 S. Clark St., Chicago — Har. M

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J.

TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

■■■■

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerne, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Tel. Rockwell 4904

CHICAGO, ILLINOIS

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prijete eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člano ali nečlano \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, so jim to prijete k naročnini. Torej sedaj ni vroška, reči, da je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Zdrul. drlave in Kanad. \$6.00	Za Cicero in Chicago je \$7.50
1 tednik in 4.80	1 tednik in 6.30
2 tednika in 3.60	2 tednika in 5.10
3 tednike in 2.40	3 tednike in 3.90
4 tednike in 1.20	4 tednike in 2.70
5 tednikov in nič	5 tednikov in 1.50
Za Evrope je \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnile:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli preč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista. In obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$

1) Ime Čl. družine št.

Naslov

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledenih članov moje družine:

2) Čl. družine št.

3) Čl. družine št.

4) Čl. družine št.

5) Čl. družine št.

Mesto Država

Nov naročnik Star naročnik